

Czwartek, 26 października 2017 r.

P8_TA(2017)0414

Wdrażanie dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 26 października 2017 r. w sprawie stosowania dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (tzw. ELD) (2016/2251(INI))

(2018/C 346/24)

Parlament Europejski,

- uwzględniając dyrektywę 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu ⁽¹⁾ (zwaną dalej dyrektywą ELD),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego na mocy art. 18 ust. 2 dyrektywy 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (COM(2016)0204),
- uwzględniając art. 4 i 191 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając art. 37 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając dyrektywę 2001/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie i uchylającą dyrektywę Rady 90/220/EWG ⁽²⁾,
- uwzględniając zmianę dyrektywy ELD dyrektywą 2006/21/WE ⁽³⁾ w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego, dyrektywą 2009/31/WE ⁽⁴⁾ w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz dyrektywą 2013/30/UE ⁽⁵⁾ w sprawie bezpieczeństwa działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich,
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji dotyczący oceny REFIT dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko (SWD(2016)0121), towarzyszący sprawozdaniu Komisji (COM(2016)0204),
- uwzględniając briefing Biura Analiz Parlamentu Europejskiego z dnia 6 czerwca 2016 r. pt.: „The implementation of the Environmental Liability Directive: a survey of the assessment process carried out by the Commission” [Wdrażanie dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko: badanie dotyczące prowadzonego przez Komisję procesu oceny] ⁽⁶⁾;
- uwzględniając art. 52 Regulaminu, art. 1 ust. 1 lit. e) decyzji Konferencji Przewodniczących z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie procedury udzielania zgody na sporządzenie sprawozdań z własnej inicjatywy i załącznik 3 do tej decyzji,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Prawnej oraz opinię Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (A8-0297/2017),

⁽¹⁾ Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56.

⁽²⁾ Dz.U. L 106 z 17.4.2001, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 102 z 11.4.2006, s. 15.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 114.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 66.

⁽⁶⁾ PE 556.943.

Czwartek, 26 października 2017 r.

- A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 191 ust. 1 TFUE polityka Unii w dziedzinie środowiska musi przyczynić się do osiągnięcia takich celów, jak ochrona zdrowia obywateli, ochrona i poprawa jakości środowiska, propagowanie ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych, propagowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska;
- B. mając na uwadze, że art. 191 ust. 2 TFUE stanowi, iż polityka Unii w dziedzinie środowiska musi stawiać sobie za cel wysoki poziom ochrony i opierać się na zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i na zasadzie „zanieczyszczający płaci”;
- C. mając na uwadze, że art. 11 TFUE stanowi, iż wymogi ochrony środowiska muszą być brane pod uwagę przy ustalaniu i realizacji strategii politycznych i działań Unii, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju;
- D. mając na uwadze, że na mocy art. 192 TFUE Parlamentowi Europejskiemu i Radzie powierzono zadanie określania działań, które należy podjąć w celu osiągnięcia celów ogólnych Unii w dziedzinie środowiska ⁽¹⁾;
- E. mając na uwadze, że według Karty praw podstawowych wysoki poziom ochrony środowiska oraz poprawa jakości środowiska muszą być włączane do strategii politycznych Unii oraz gwarantowane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;
- F. mając na uwadze, że skoordynowana strategia środowiskowa w całej Unii jest sposobem na promowanie współpracy i zapewnienie, by unijne strategie polityczne były ze sobą zgodne;
- G. mając na uwadze, że obecny zakres dyrektywy ELD obejmuje wyłącznie wyrządzone środowisku naturalnemu przez podmioty gospodarcze szkody w zakresie różnorodności biologicznej (chronione gatunki i siedliska przyrodnicze), a także wody i łądu;
- H. mając na uwadze, że samoistnie rozwinął się rynek gwarancji finansowych mających na celu pokrycie odpowiedzialności za szkody wyrządzone środowisku naturalnemu, niemniej może to być niewystarczające do pokrycia przypadków szczególnych, np. w przypadku MŚP lub szczególnych rodzajów działalności (platformy morskie, obiekty jądrowe itp.);
- I. mając na uwadze, że za najważniejsze przyczyny niejednolitego stosowania dyrektywy ELD należy uznać, między innymi, trudności w ustaleniu, czy dana szkoda w zasobach naturalnych przekracza określony próg, oraz fakt, że w wielu państwach członkowskich brak jest procedur rozpatrywania komentarzy i uwag zgłaszanych przez organizacje pozarządowe w dziedzinie środowiska oraz inne zainteresowane stowarzyszenia;
- J. mając na uwadze, że w wielu państwach członkowskich szczegółowa znajomość dyrektywy ELD przez zainteresowane podmioty (organizacje pozarządowe w dziedzinie środowiska, towarzystwa ubezpieczeniowe, podmioty gospodarcze i przede wszystkim właściwe organy) jest niewystarczająca, a czasami wręcz znikoma, co wynika również z braku dokumentów zawierających wytyczne, które pomagałyby transponować unijne przepisy do prawa krajowego;
- K. mając na uwadze, że wiele państw członkowskich poczyniło postępy w dążeniu do skutecznego osiągnięcia zasadniczych celów w zakresie zapobiegania szkodom w środowisku i ich naprawy; mając jednak na uwadze, że w kilku państwach członkowskich przepisy dyrektywy ELD są nadal wykonywane w niewystarczającym stopniu;
- L. mając na uwadze, że nowe odkrycia naukowe wskazują, iż zanieczyszczenia spowodowane działalnością przemysłową mogą oddziaływać zarówno na środowisko, jak i na ludzi w sposób, którego dotychczas nie podejrzewano, oraz że zagraża to zdrowiu ludzi, zrównoważonemu rozwojowi, a także równowadze procesów biologicznych i bioewolucyjnych;

⁽¹⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2010 r., *ERG i inni*, C-378/08, ECLI:EU:C:2010:126, pkt 45; Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2010 r., *ERG i inni*, C-379/08 i C-380/08, ECLI:EU:C:2010:127, pkt 38; Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2010 r., *Buzzi Unicem SpA i inni*, C-478/08 i C-479/08, ECLI:EU:C:2010:129, pkt 35.

Czwartek, 26 października 2017 r.

1. uznaje znaczenie badań i sprawozdań Komisji dotyczących oceny wdrażania dyrektywy ELD i skutków tej dyrektywy dla państw członkowskich, a także zaleceń Komisji w sprawie skutecznego i spójnego wdrażania dyrektywy poprzez przyznanie pierwszeństwa harmonizacji rozwiązań i praktyk krajowych w szerszych ramach odpowiedzialności prawnej; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje opracowanie wieloletniego programu prac dyrektywy ELD na lata 2017–2020;
2. zauważa z niepokojem, że zawarte w tych sprawozdaniach wnioski ujawniają, że w kwestii skutecznego wdrażania dyrektywy ELD sytuacja jest alarmująca, i zwraca uwagę na to, że wiele państw członkowskich transponowało tę dyrektywę w sposób niejednorodny i powierzchowny;

Stan wdrożenia dyrektywy ELD

3. zwraca uwagę, że kilku państwom członkowskim nie udało się dotrzymać terminu transpozycji dyrektywy ELD, a do jej transpozycji we wszystkich 27 państwach członkowskich przystępowano dopiero od połowy 2010 r.;
4. uważa, że ze względu na swobodę decyzyjną, jaką zapewnia dyrektywa ELD, na znaczące niejasności i brak jednolitego stosowania kluczowych pojęć oraz na niewystarczająco rozwinięte zdolności i wiedzę specjalistyczną, transpozycja dyrektywy ELD do krajowych zasad określających odpowiedzialność nie doprowadziła do zapewnienia równych warunków działania i – co znajduje potwierdzenie w sprawozdaniu Komisji – jest ona obecnie całkowicie niejednorodna zarówno pod względem prawnym, jak i praktycznym, a między państwami członkowskimi istnieją znaczne różnice, jeżeli chodzi o liczbę spraw; jest zatem zdania, że w celu prawnego zrównania na szczeblu UE konieczne są dodatkowe starania;
5. stwierdza, że ten brak jednolitości wynika również z ogólnego charakteru dyrektywy, która została sporządzona zgodnie ze wzorem dyrektywy ramowej;
6. ubolewa, że mimo działań podjętych przez Komisję w odniesieniu do opóźnionej transpozycji dyrektywy i przypadków braku zgodności oraz pomimo bardzo dużej elastyczności zapewnianej przez dyrektywę ELD siedem państw członkowskich nadal nie rozwiązało niektórych przypadków braku zgodności;
7. zauważa, że różnice w sposobie zgłaszania przez państwa członkowskie przypadków szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu, które to szkody pociągnęły za sobą zastosowanie dyrektywy ELD⁽¹⁾, można przypisać stosowaniu prawa krajowego zamiast dyrektywy ELD;

Granice skuteczności dyrektywy ELD

8. zauważa, że skuteczność dyrektywy ELD różni się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich;
9. zwraca uwagę, że różnice w interpretacji i stosowaniu „progu istotności” w odniesieniu do szkody wyrządzonej środowisku naturalnemu są jedną z głównych przeszkód w skutecznym i jednolitym stosowaniu dyrektywy ELD, podczas gdy dokładne dane na temat kosztów administracyjnych dla organów publicznych, w tym dane dotyczące stosowania uzupełniających i kompensacyjnych środków zaradczych, są ograniczone, w znacznym stopniu rozbieżne, a w odniesieniu do przedsiębiorstw zupełnie niedostępne;
10. ubolewa, że w dyrektywie ELD za „poważne” uznaje się tylko wypadki śmiertelne lub powodujące ciężkie obrażenia ciała, a nie ma w niej wyraźnego odniesienia do konsekwencji dla środowiska; w związku z tym podkreśla, że wypadek może mieć ogromne skutki środowiskowe, nawet przy braku ofiar śmiertelnych lub poważnych obrażeń, z powodu skali lub oddziaływania wypadku np. na obszary chronione, gatunki chronione czy siedliska przyrodnicze szczególnie wrażliwe;

⁽¹⁾ Zgodnie ze sprawozdaniem Komisji (COM(2016)0204) w okresie od kwietnia 2007 r. do kwietnia 2013 r. państwa członkowskie zgłosiły około 1 245 potwierdzonych przypadków szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu, które pociągały za sobą zastosowanie dyrektywy ELD. Ponadto według tego samego sprawozdania liczba przypadków różni się znacząco w różnych państwach. Dwa państwa członkowskie zgłosiły ponad 86 % wszystkich zgłoszonych przypadków (Węgry: 563 przypadki, Polska: 506 przypadków), a większość pozostałych przypadków została zgłoszona przez sześć państw członkowskich (Niemcy – 60 przypadków, Grecja – 40 przypadków, Włochy – 17 przypadków, Łotwa, Hiszpania i Zjednoczone Królestwo – 8 przypadków). Jedenaście państw członkowskich nie zgłosiło takich zdarzeń w 2007 r., prawdopodobnie dlatego, że stosują w tej sytuacji wyłącznie prawo krajowe.

Czwartek, 26 października 2017 r.

11. wyraża ubolewanie z powodu faktu, że działalność o potencjalnym negatywnym wpływie na różnorodność biologiczną i środowisko naturalne, taka jak transport rurociągami substancji niebezpiecznych, przemysł wydobywczy i wprowadzanie inwazyjnych gatunków obcych, nie są obecnie objęte wymogiem odpowiedzialności na zasadzie ryzyka; zauważa, że w szczególności w odniesieniu do szkód w zakresie różnorodności biologicznej, działania określone w załączniku III w niewystarczającym stopniu obejmują sektory potencjalnie szkodliwe;
12. uważa, że w art. 1 dyrektywy ELD należy poszerzyć ramy odpowiedzialności za środowisko, tak aby obejmowały rekultywację środowiskową i przywrócenie stanu ekologicznego do stanu wyjściowego po zakończeniu działalności branżowej, nawet jeżeli szkody wyrządzone środowisku naturalnemu wynikają z działalności lub emisji wyraźnie zatwierdzonych przez właściwe organy;
13. podkreśla, że wszystkie zainteresowane strony zgłaszały problemy związane z tym, że trudno jest wyegzekwować odpowiedzialność na zasadzie ryzyka za działalność niebezpieczną, o której mowa w załączniku III do dyrektywy ELD, w odniesieniu do następców prawnych podmiotów ponoszących odpowiedzialność ⁽¹⁾;
14. przypomina o doświadczeniach przy wdrażaniu obecnych zabezpieczeń finansowych, w związku z którymi ujawniono braki w zapewnianiu, by podmioty posiadały rzeczywiste pokrycie swoich zobowiązań finansowych, w przypadku gdy są odpowiedzialne za szkody wyrządzone środowisku naturalnemu, i wyraża zaniepokojenie w związku z przypadkami, w których podmioty nie były w stanie ponieść kosztów czynności zaradczych w dziedzinie środowiska;
15. podkreśla, że nadal utrzymują się problemy dotyczące stosowania dyrektywy do incydentów o dużej skali, zwłaszcza w przypadku braku możliwości wskazania podmiotu odpowiedzialnego za zanieczyszczenie, a także w przypadku jego niewypłacalności lub upadłości;
16. zauważa, że koszty szkód w środowisku naturalnym, które ponoszą odpowiedzialne za nie podmioty gospodarcze, mogą zostać zmniejszone dzięki wykorzystaniu instrumentów gwarancji finansowych (ubezpieczenie pokrywające koszty i instrumenty alternatywne, takie jak gwarancje bankowe, obligacje, fundusze lub papiery wartościowe); uważa, że popyt na rynku gwarancji finansowych odnoszących się do dyrektywy ELD jest niski ze względu na niewielką liczbę potwierdzonych spraw, a także na brak jasności niektórych pojęć dyrektywy oraz ogólnie powolne tempo pojawiania się modeli ubezpieczeniowych w wielu państwach członkowskich, które to tempo zależy od poziomu dojrzałości rynku takich instrumentów w poszczególnych państwach członkowskich;
17. zauważa, że tym, co hamuje możliwość poprawy oferty gwarancji finansowych, jest niewystarczająca ilość i sprzeczny charakter danych, które posiada UE na temat spraw podlegających dyrektywie ELD;
18. zachęca państwa członkowskie, by podjęły środki w celu przyspieszenia rozwoju instrumentów i rynków zabezpieczeń finansowych przez odpowiednie podmioty gospodarcze i finansowe, w tym również mechanizmów finansowych stosowanych w wypadku niewypłacalności, tak aby umożliwić podmiotom gospodarczym wykorzystanie gwarancji finansowych do celów objęcia nimi obowiązków tych podmiotów;
19. zwraca uwagę na opracowane przez Komisję studium wykonalności dotyczące koncepcji ogólnounijnego mechanizmu podziału ryzyka ⁽²⁾ związanego z katastrofami przemysłowymi i podkreśla konieczność przeprowadzenia dalszej analizy i pogłębienia studium wykonalności w kluczowych kwestiach prawnych i finansowych;
20. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że jeśli chodzi o stosowanie dyrektywy ELD w odniesieniu do chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych, w połowie państw członkowskich przyjęto szerszy zakres stosowania (Belgia, Cypr, Republika Czeska, Estonia, Grecja, Węgry, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Polska, Portugalia, Słowenia, Hiszpania, Szwecja, Zjednoczone Królestwo);

⁽¹⁾ Wyrok Trybunału z dnia 4 marca 2015 r., *Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare i in. v Fipa Group Srl i in.*, sprawa C-534/13, ECLI:EU:C:2015:140.

⁽²⁾ „Study to explore the feasibility of creating a fund to cover environmental liability and losses occurring from industrial accidents” (Studium badające wykonalność utworzenia funduszu pokrywającego koszty odpowiedzialności za środowisko i straty powstałe w wyniku katastrof przemysłowych), sprawozdanie końcowe, Komisja Europejska, DG ds. Środowiska, 17 kwietnia 2013 r.

Czwartek, 26 października 2017 r.

21. uważa, że jedną z różnych przyczyn niedostatecznej harmonizacji dyrektywy ELD jest również fakt, że nie przewidziano standardowej procedury administracyjnej, która ma być stosowana w celu powiadomienia właściwych organów o bezpośrednim zagrożeniu spowodowaniem szkód w środowisku lub ich faktycznym spowodowaniu; ubolewa zatem, że publikowanie powiadomień lub informacji o sposobie radzenia sobie z takimi sprawami nie jest obowiązkowe; podkreśla, że w niektórych państwach członkowskich zauważono to ograniczenie w przepisach krajowych i utworzono bazy danych dotyczących powiadomień / wypadków / spraw; zauważa jednak, że praktyki w poszczególnych państwach członkowskich są bardzo zróżnicowane i raczej ograniczone;

22. podkreśla, że w ramach systemów odszkodowawczych musi być możliwe skuteczne i sprawne rozpatrywanie roszczeń transgranicznych w rozsądnym terminie, bez dyskryminowania skarżących pochodzących z różnych państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego; zaleca, by systemy te dotyczyły zarówno szkód pierwotnych, jak i wtórnych we wszystkich dotkniętych nimi regionach, zważywszy że niektóre wypadki mają wpływ na większe obszary, a ich skutki są odczuwalne przez długi czas; podkreśla konieczność przestrzegania międzynarodowych przepisów dotyczących ochrony środowiska i odpowiedzialności, zwłaszcza przez kraje sąsiednie, które nie są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego;

23. powtarza, że zgodnie z art. 4 ust. 5 dyrektywy ELD dyrektywa ta ma zastosowanie do szkód wyrządzonych środowisku lub do sytuacji bezpośredniego zagrożenia wystąpieniem takich szkód wywołanych zanieczyszczeniem o charakterze rozproszonym tylko wtedy, gdy jest możliwe ustalenie związku przyczynowego pomiędzy szkodą a działalnością poszczególnych podmiotów gospodarczych; powtarza również, że Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC) już w swoim sprawozdaniu z 2013 r. ustalił ścisły związek przyczynowo-skutkowy między emisją gazów a szkodami związanymi ze zmianą klimatu i środowiskiem⁽¹⁾;

Propozycje dotyczące poprawy harmonizacji dyrektywy ELD

24. wzywa do dokonania jak najszybciej przeglądu dyrektywy ELD i przeglądu definicji „szkody wyrządzonej środowisku naturalnemu” zawartej w art. 2 ust. 1 tej dyrektywy – w szczególności w odniesieniu do kryteriów określania niekorzystnych skutków dla chronionych gatunków i siedlisk (załącznik I), a także w odniesieniu do ryzyka szkód wyrządzonych w wodach i szkód dotyczących powierzchni ziemi – w celu uczynienia jej wystarczająco skuteczną, jednolitą i spójną, tak aby dotrzymała ona kroku szybkim zmianom charakteryzującym zanieczyszczenia z działalności przemysłowej;

25. wzywa Komisję do wyjaśnienia, zdefiniowania i uszczegółowienia pojęcia „progów istotności” oraz zbadania możliwości ustanowienia zróżnicowanych maksymalnych progów odpowiedzialności dla poszczególnych rodzajów działalności, aby zapewnić jednolite i spójne stosowanie dyrektywy we wszystkich państwach członkowskich;

26. zwraca się do Komisji o zapewnienie jasnej i spójnej interpretacji geograficznego zasięgu „korzystnego stanu ochrony” w ramach dyrektywy ELD (terytorium UE, terytorium kraju, naturalny obszar krajobrazowy); w tym kontekście uważa, że niezbędne jest podejście uwzględniające lokalne warunki, tak aby zapewnić właściwe i skuteczne wdrożenie przepisów;

27. zwraca się do Komisji o ustalenie przepisów niezbędnych do określenia w jasny i bezsporny sposób przypadków, do których stosuje się dyrektywa ELD, oraz przypadków, w których zastosowanie mają natomiast przepisy krajowe, jeżeli są one bardziej rygorystyczne;

28. podkreśla, że zanieczyszczenie powietrza jest szkodliwe dla zdrowia ludzi i środowiska i – zgodnie z danymi Eurostatu – zanieczyszczenie dwutlenkiem azotu i cząstkami stałymi stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia; wzywa w związku z tym do włączenia „ekosystemów” do zawartych w art. 2 definicji „szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu” i „zasobów naturalnych”; ponadto wzywa Komisję do zbadania możliwości rozszerzenia zakresu dyrektywy ELD i pociągnięcia do odpowiedzialności za szkody dla ludzkiego zdrowia i środowiska, w tym również szkody wyrządzone powietrzu⁽²⁾;

⁽¹⁾ IPCC, „Climate Change 2013: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change” (Zmiany klimatu 2013: Podstawy fizyczne. Wkład grupy roboczej I do piątego sprawozdania oceniającego Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC)), 2013, Stocker, T. F. i in. Cambridge University Press, Cambridge, Zjednoczone Królestwo i Nowy Jork, NY, USA, s. 1535, doi:10.1017/CBO9781107415324.

⁽²⁾ Możliwość rozważana w dokumencie Komisji z dnia 19 lutego 2014 r. zatytułowanym „Study on ELD Effectiveness: Scope and Exceptions” [Badanie dotyczące skuteczności dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko: zakres i wyjątki], s. 84.

Czwartek, 26 października 2017 r.

29. zwraca się do Komisji o wprowadzenie obowiązkowego zabezpieczenia finansowego, np. obowiązkowego ubezpieczenia podmiotów gospodarczych od odpowiedzialności za szkody środowiskowe, oraz o opracowanie zharmonizowanej unijnej metodologii obliczania maksymalnych progów odpowiedzialności – z uwzględnieniem charakterystyki każdej działalności i otoczenia każdego miejsca prowadzenia działalności ponadto wzywa Komisję do rozważenia możliwości utworzenia europejskiego funduszu na rzecz ochrony środowiska przed szkodami powodowanymi przez działalność przemysłową objętą zakresem dyrektywy ELD⁽¹⁾, do wykorzystania na wypadek ryzyka niewypłacalności oraz wyłącznie w przypadku, gdy zawiodą rynki gwarancji finansowych oraz nie wpływając na stosowanie zasady „zanieczyszczający płaci”; uważa, że takie samo postępowanie powinno mieć zastosowanie do wypadków dużej skali, gdy nie można ustalić podmiotu gospodarczego odpowiedzialnego za szkody;

30. apeluje, by każdy podmiot odnoszący korzyści z działalności ponosił również odpowiedzialność za szkody wyrządzone w środowisku lub zanieczyszczenia spowodowane przez tę działalność;

31. jest zdania, że – biorąc pod uwagę znaczenie i potencjalne skutki katastrof związanych z przemysłem, zagrożenia dla zdrowia ludzi, środowiska naturalnego i mienia – należy dodać dodatkowe zabezpieczenia dla zapewnienia obywatelom Europy bezpiecznego i solidnego systemu zapobiegania katastrofom i zarządzania nimi zasadzającego się na podziale ryzyka, zwiększonej odpowiedzialności podmiotów przemysłowych oraz zasadzie „zanieczyszczający płaci”; apeluje, by dokonać oceny, czy konieczne jest uwzględnienie w dyrektywie przepisów dotyczących odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone zdrowiu ludzkiemu i środowisku⁽²⁾;

32. apeluje o przyjęcie systemu dodatkowej odpowiedzialności następców prawnych podmiotów ponoszących odpowiedzialność;

33. zaleca nałożenie częściowej odpowiedzialności na państwo, celem zapewnienia skutecznego i proaktywnego wdrażania przepisów;

34. zwraca się ponadto o wycofanie możliwości przyznania obrony w oparciu o zezwolenie na emisję lub zdarzenie oraz obrony w oparciu o stan wiedzy naukowej i technicznej, tak aby zapewnić równe szanse i promować zasadę „zanieczyszczający płaci” oraz podnieść skuteczność prawodawstwa;

35. wzywa Komisję do niezwłocznego przedstawienia wniosku dotyczącego kontroli środowiskowych na szczeblu europejskim;

36. uważa, iż w kontekście przeglądu ELD priorytetowe znaczenie należy nadać rozszerzeniu odpowiedzialności na zasadzie ryzyka na wszystkie nie ujęte w załączniku III rodzaje działalności o niekorzystnych skutkach, powodujące szkody w środowisku naturalnym, tak aby zwiększyć skuteczność prawodawstwa we wdrażaniu zasady „zanieczyszczający płaci” i zachęcić podmioty gospodarcze do właściwego zarządzania ryzykiem związanym z ich działalnością; w tym kontekście wzywa Komisję do ustanowienia rejestru podmiotów gospodarczych prowadzących działalność niebezpieczną oraz systemu monitorowania finansowego, zapewniającego wypłacalność tych podmiotów;

37. zwraca się do Komisji, aby zapewniła stosowanie ELD w odniesieniu do szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu spowodowanych przez jakąkolwiek działalność branżową oraz zapewniła odpowiedzialność producenta na zasadzie ryzyka;

38. w celu podniesienia poziomu zaufania do systemu ELD i sprawniejszego wdrożenia wzywa do utworzenia publicznie dostępnej europejskiej bazy danych dotyczącej przypadków szkód wyrządzonych środowisku objętych zakresem dyrektywy ELD, opartej na przykład na modelu irlandzkim, który przewiduje internetowy system przekazywania informacji w celu zgłaszania przypadków szkód wyrządzonych środowisku; uważa, że takie publiczne bazy danych pozwoliłyby na zwiększenie świadomości zainteresowanych stron, podmiotów gospodarczych i obywateli o istnieniu systemu ELD i jego egzekwowaniu, przyczyniając się do lepszego zapobiegania szkodom wyrządzonym środowisku i do naprawy tych szkód;

⁽¹⁾ Jeżeli chodzi o tę możliwość, można odnieść się do opublikowanego przez Komisję Europejską w dniu 17 kwietnia 2013 r. dokumentu pt. „Study to explore the feasibility of creating a fund to cover environmental liability and losses occurring from industrial accidents” [Studium badające wykonalność utworzenia funduszu pokrywającego koszty odpowiedzialności za środowisko i straty powstałe w wyniku katastrof przemysłowych].

⁽²⁾ Jak już przewidziano w Portugalii i rozważono w badaniu Komisji z dnia 16 maja 2013 r. pt. „Implementation challenges and obstacles of the Environmental Liability Directive (ELD)” [Wyzwania i przeszkody we wdrażaniu dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko (dyrektywy ELD)], s. 75.

Czwartek, 26 października 2017 r.

39. aby publiczne bazy danych zawierające przypadki objęte zakresem dyrektywy ELD były łatwo dostępne i skuteczne, zaleca, by zostały utworzone zgodnie z następującymi kryteriami:

- powinny być dostępne w internecie, a na wniosek powinny być udostępniane dodatkowe informacje dotyczące konkretnych spraw;
- zamiast tworzenia odrębnych baz danych dla poszczególnych regionów, każde państwo powinno dysponować scentralizowaną bazą danych;
- powiadomienia o nowych zdarzeniach powinny być niezwłocznie publikowane w internecie,
- dla każdej sprawy zarejestrowanej w bazie danych należy podać informacje obejmujące nazwę podmiotu zanieczyszczającego, rodzaj i zakres spowodowanych szkód, podjęte lub mające zostać podjęte działania zapobiegawcze/naprawcze, postępowania przeprowadzone przez władze lub wspólnie z nimi;

40. wzywa do rozszerzenia kategorii niebezpiecznych rodzajów działalności wymienionych w załączniku III w celu uwzględnienia wszystkich działań, które są potencjalnie szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzkiego;

41. podkreśla znaczenie kultury zapobiegania w dziedzinie naruszania stanu środowiska poprzez systematyczną kampanię informacyjną, w ramach której państwa członkowskie dopilnowują, by potencjalni sprawcy zanieczyszczeń i potencjalne ofiary byli informowani o ryzyku, na jakie są narażeni, o możliwości ubezpieczenia lub o innych środkach finansowych i prawnych, które mogłyby ich chronić przed tego rodzaju zagrożeniami, a także o korzyściach, jakie mogą dzięki nim osiągnąć;

42. uważa, że wszystkie przypadki udowodnionej odpowiedzialności, a także szczegóły nałożonych kar powinny być upubliczniane, tak aby zagwarantować wszystkim obywatelom przejrzystość w zakresie rzeczywistych kosztów danej szkody dla środowiska;

43. proponuje, aby stworzyć mechanizm zachęcający do przekazywania komentarzy i uwag przez organizacje pozarządowe w dziedzinie środowiska oraz inne zainteresowane stowarzyszenia;

44. sugeruje, by przewidzieć ulgi podatkowe lub inne formy zachęt dla przedsiębiorstw, które skutecznie zaangażowały się w zapobieganie szkodom dla środowiska;

45. zaleca ustanowienie specjalnych niezależnych organów posiadających uprawnienia w zakresie zarządzania, kontroli oraz uprawnienia do nakładania sankcji przyznane na mocy dyrektywy ELD, w tym możliwość domagania się gwarancji finansowych od stron potencjalnie odpowiedzialnych za szkody, z uwzględnieniem specyficznej sytuacji poszczególnych potencjalnych zanieczyszczających, na przykład w ramach pozwoleń środowiskowych;

46. apeluje do Komisji i państw członkowskich o dopilnowanie, by ELD stanowiła odpowiednie wsparcie wysiłków podjętych w celu realizacji założeń dyrektywy ptasiej i dyrektywy siedliskowej UE; podkreśla, że niezbędne jest, by w procesy wdrażania i egzekwowania przepisów odpowiedzialności za środowisko zaangażowano organy odpowiedzialne za kontrolę środowiska;

47. wzywa Komisję do zintensyfikowania programów szkoleniowych na temat stosowania dyrektywy ELD w państwach członkowskich oraz do ustanowienia centrów informacyjnych dla specjalistów działających w terenie, które to centra zapewniłyby informacje, pomoc i wsparcie w zakresie oceny ryzyka i szkód; zaleca także, by przyjęto dokumenty zawierające wytyczne, które pomagałyby państwom członkowskim prawidłowo transponować unijne przepisy do prawa krajowego;

48. powtarza, że zgodnie z dyrektywą ELD osoby, na które szkody wyrządzone środowisku miały niekorzystny wpływ, powinny być uprawnione do żądania od właściwych organów podjęcia działań; zauważa również, że przepisy UE stanowią, iż obywatelom europejskim należy zagwarantować skuteczny i terminowy dostęp do wymiaru sprawiedliwości (art. 9 ust. 3 konwencji z Aarhus, art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej i odpowiednie przepisy europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka), oraz że koszty szkód wyrządzonych środowisku powinien ponosić zanieczyszczający (art. 191 TFUE); wzywa zatem Komisję do przedstawienia wniosku ustawodawczego dotyczącego minimalnych standardów w celu wdrożenia konwencji z Aarhus o dostępie do sprawiedliwości; zwraca się do Komisji o rozważenie możliwości wprowadzenia zbiorowych mechanizmów dochodzenia rekompensat na podstawie naruszeń przepisów unijnego prawa w dziedzinie środowiska;

Czwartek, 26 października 2017 r.

49. wzywa Komisję, by w ramach przeglądu ELD rozważyła możliwość nałożenia na państwa członkowskie obowiązku składania co dwa lata sprawozdania dotyczącego stosowania dyrektywy;

50. uważa sankcje karne za kolejny ważny czynnik odstrasżający przed wyrządzeniem szkody środowisku naturalnemu i odnotowuje z żalem, że dyrektywa 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska za pomocą prawa karnego jest nieaktualna; wzywa Komisję do bezzwłocznego podjęcia działań mających na celu dokonanie przeglądu zakresu dyrektywy, tak aby obejmował on wszystkie obowiązujące unijne przepisy dotyczące środowiska naturalnego;

o

o o

51. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz parlamentom i rządów państw członkowskich.
